

Veće Interdisciplinarnih studija Univerziteta umetnosti u Beogradu

i

Senat Univerziteta umetnosti u Beogradu

Izveštaj Komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije

LIDIJE CVETIĆ

ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU

Komisija za procenu i odbranu doktorske disertacije **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU** Lidije Cvetić na sastanku održanom 30. novembra 2015. godine predložila je i tom prilikom usvojila izveštaj kojim se pozitivno ocenjuje doktorska disertacija Lidije Cvetić.

Izveštaj komisije sadrži: uvodno obrazloženje, biografske podatke o kandidatkinji, detaljnu analizu disertacije, kritički uvid i ocenu rezultata doktorske disertacije i zaključak komisije.

Uvodno obrazloženje

Lidija Cvetić (F 06/10) je studentkinja doktorskih studija na Studijskom programu za teoriju umetnosti i medija Interdisciplinarnih studija Univerziteta umetnosti u Beogradu. Kandidatkinja je prijavila doktorsku disertaciju 2013. godine. Tema doktorske disertacije

ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU odobrena je na sednici Senata Univerziteta umetnosti održanoj novembra 2013. godine.

Za mentora je imenovana dr Milanka Todić, redovni profesor Fakulteta primenjene umetnosti u Beogradu i predavač na Interdisciplinarnim studijama Univerziteta umetnosti u Beogradu. Doktorska disertacija je završena i predata 10. novembra 2015. godine.

Članovi komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije postavljeni su odlukom Veća Interdisciplinarnih studija Univerziteta umetnosti u Beogradu na sednici održanoj 12. novembra 2015. godine: dr Milanka Todić, redovni profesor FPU (mentor), dr Nikola Šuica, redovni profesor FLU, dr Amra Latifić, vanredni profesor Fakulteta za medije i komunikacije Univerziteta Singidunum, dr Mariela Cvetić, vanredni profesor Arhitektonskog fakulteta UB i dr Lidija Merenik, redovni profesor Filozofskog fakulteta UB.

Biografija kandidatkinje:

Lidija Cvetić je rođena 5. decembra 1987. godine u Kraljevu. Završila je srednju muzičku školu S.S. Mokranjac, odsek klavir, kao djak generacije. Master studije glume upisala je 2005. godine na Akademiji lepih umetnosti u Beogradu, u klasi prof. Nebojše Bradića, a diplomirala je 2009. godine, sa prosečnom ocenom 9, 12. U periodu od tri godine radila je kao stručni saradnik na predmetu Tehnika glasa, na istoj Akademiji. Interdisciplinarne doktorske studije na Univerzitetu Umetnosti u Beogradu upisala je 2010. godine na grupi za Teoriju umetnosti i medija. Posebno interesovanje tokom studija posvetila je teoriji izvodjačkih umetnosti, teoriji fotografije i filma i studijama performansa. Saradnik je Opere i Pozorišta Madlenianum.

Objavila je studije u naučnim časopisima:

- 1) Sajberperformans kao novomedijska umetnost: praksa i ontologija, *Kultura*, časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku, br. 138, Beograd 2013, 267- 279.
- 2) Tradicija i tranzicija/kulturna kontraverza, Studija slučaja: portreti kneza Miloša Obrenovića, *Kultura*, časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku, br. 140, Beograd, jesen 2013.

Učestvovala je na naučnoj konferenciji - Kultura u tranziciji: slučaj Srbije, organizaciji Srpskog sociološkog društva i Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka u Beogradu, maja 2013.

Detaljna analiza doktorske disertacije

Doktorska disertacija **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU** Lidije Cvetić ima šest poglavlja, apstrakt na srpskom i engleskom jeziku, spisak lietaure i kratku biografiju. Doktorska disertacija je napisana fontom Times New Roman 12 sa standardnim proredom 1,5 na 220 strana. Na kraju teksta, u odeljku Prilozi, date su ilustracije koje su vezane za osnovnu raspravnu liniju teze.

Prvo poglavlje **Uvod : Od nadrealističke poetike ka opštoj teoriji tela** (7-15 str.) odnosi se na okvirno predstavljanje predmeta disertacije, konteksta istraživanja, kao i osnovne hipoteze istraživanja, a sve to sa namerom da se obrazlože razlozi teorijskog razmatranja reprezentacije tela u nadrealističkoj fotografiji i filmu. Kao avangardni pokret, nadrealizam je oštro kritikovao diskriminaciju i tabuizaciju nagonke prirode čoveka u građanskoj kulturi. Kontekstualizacijom slike ženskog tela, u okvir kolektivne društvene svesti i političke slike Evrope u prvoj polovini XX veka, umetnost nadrealizma skrenula je pažnju na modele kojima se podstiče i promoviše sukob na planu ličnog i društvenog poimanja identiteta, dajući legitimnost za političko delovanje, manipulaciju i diskriminaciju nad svim onim što je okarakterisano kao *Drugo* i drugačije u odnosu na domanantni patrijalhalni sistem vrednosti. Kandidatkinja je u ovom poglavlju postavila istraživačku i inetpretativnu platformu za čitavu doktorsku disertaciju, koja na izuzetno složen način pozicionira i određuje mogućnosti reprezentacijskog diskursa ženskog tela kao performativnog koncepta u okviru umetnosti nadrealizma.

Drugo poglavlje **Žensko telo i poetika nadrealizma** (16-68 str.) podeljeno je na dve celine od kojih se prva bavi analizom skopofilije i interpretacijama reprezentacije ženskog tela u fotografskom i filmskom narativu u segmentu pod naslovom *Estetika znatiželje*, dok se druga, *Mit i metamorfoze*, odnosi na Batejevo shvatanje *Informé*.

Žensko telo je u umetnosti nadrealizma postavljeno kao oblik egzistencijalne, identitetske i *formalne mnogostrukosti*, a na temelju teorijskih postavki Lore Malvi proučavani su aspekti njegove instrumentalizacije u filmu. Ženska figura predstavlja površinu za projekciju fantazija, tako da žena dobija egzibicionističku i sekundarnu ulogu u vizuelnom narativu. Smeštena u ram kadra žena je erotizovana za muški subjekt. U slučaju da se uz nju nalazi i muška figura, ženska funkcija se preusmerava sa erotske na fetišizovano učešće u stvaranju osećaja *omnipotencije* - svemoći muškog protagoniste, sa kojim se gledalac direktno poistovećuje, prema nalazima Lore Malvi.

Želja za gledanjem, otkrivanjem ili posedovanjem zabranjenog sadržaja u ovom delu rada je proučavana u skladu sa teorijskom psihoanalizom ali i sa postavkama iz Prvog nadrealističkog manifesta Andrea Bretona. Iskidani filmski narativi, karakteristični za prvu fazu nadrealizma, kakav je Man Rejeva *Morska zvezda* (1928), *Andaluzijski pas* (1929), Salvadora Dalija i Lujisa Bunjuela, *Metropolis* (1927), Frica Langa, baziraju se na estetici znatiželje. Otuda se i na njih može primeniti isti obrazac kojim feministička teorija pristupa problematici izlaganja i fascinacije ženskim telom u klasičnom holivudskom filmu, što je jedan je od zaključaka do koga se dolazi u ovom delu disertacije.

U trećem poglavlju pod naslovom **Fetišizacija i dekonstrukcija ženskog tela u praksama narealizma** sistematski se i vrlo studiozno analiziraju različite metodologije nadrealističke reprezentacije ženskog tela koje nije fiksirano ni kao rodno ni identitetsko ni kulturno celovito jedno. Dve najznačajnije teorijske platforme, u kojima se razvija semiološki pristup telu i fetišu, upotrebljene su kao interpretativna podloga, a to su pre svega učenja Žaka Lakana i Julije Kristeve. Sistematski su razvrstana pitanja vezana za postupke fetišizacije i tabuizacije tela i o njima se raspravlja u segmentima: *Poreklo fetiša*, *Zamagljeni identitet*, *Žensko telo – zabranjeno telo*. Slede zatim analize destruktivnih postupaka u vizuelnim, fotografskom i filmskom, medijima pa je time zaokružena analiza revolucionarnih nadrealističkih iracionalnih projekcija ženskog tela.

U četvrtom poglavlju se diskutuje o **Reprezentacijskim praksama u vizuelnoj umetnosti nadrealizma**, kako glasi i naslov poglavlja (97-133). Fotografsko delo Dore

Mar i eksperimentalni filmovi Maje Deren su u ovom delu rada posebno detaljno analizirani.

”Nestabilnost telesnosti, psihička dezorijentisanost, strah od femininog,” vode ka izgradnji nadrealističke grčevite lepote koja predstavlja telo u ”uznemiravajućim pozicijama kako bi se ono otrglo od ispraznosti svakodnevice”, ističe, pored ostalog, u ovom delu rada.

Performativnost i subverzije tela naziv je petog poglavlja (134-175 str.) u kome se preispituju ideološke pozicije nadrealizma kao pokreta sa početka 20. veka, dakle, postavke istorijske avangarde, u eri postmoderne i u kontekstu savremenih performativnih umetničkih iskustava. U segmentu *Karnalno telo* analiziraju se umetnički performativni zahvati francuske umetnice Orlan (Mireille Suzanne Francette Porte). Ovoj diskusiji prethode ispitivanja teorijskih stavova Done Haravej u odeljku *Kiborg ontologija* i *Strategije maskiranja – mimikrije* na primeru fotografskih radova Sindi Šerman.

Poglavlje broj šest je **Zaključak: Redefinisanje nadrealističkog koncepta subjektiviteta u savremenim umetničkim praksama** (176- 194 str.) u kome se u dijalektički odnos postavljaju učenja i iskustva nadrealizma, sa jedne strane, dok umetnost performansa i autorski filmovi Larsa fon Trira i Vima Vendersa stoje kao referentni opusi, sa druge. Fantazmatske osobine ekrana posmatrane su iz perspektive feminističkih i postfeminističkih teorijskog učenja sa akcentom na polazišta Elizabet Kauvi.

Kritički osvrt i ocena rezultata

Lidija Cvetić je u doktorskoj disertaciji **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU** naučno postavila i interdisciplinarno proučavala nadrealističku avangardnu koncepciju medijske slike, reprezentativne postupke i heterogene metodologije dekonstrukcije i konstrukcije ženskog tela. U proučavanju ove inetermedijalne teme, fotografija i film, ona je pošla od transdisciplinarnog i

interpretativnog teorijskog mišljenja koje se oslanja na set različitih učenja: od teorijske psihoanalize i poststrukturalističkih teorija do teorija roda, teorije pogleda, feminističkih i postfeminističkih teorija.

Žensko telo je u fokusu istraživanja kao dijalektički prostor projekcije želja, fantazma, zamagljenosti forme i identiteta. Ono, u vizuelnom polju nadrealizma, postavlja okvir za ispitivanje subjekta, njegove svesti, granica i oblika unutrašnjeg dinamizma. Ali, to telo je «ekran» za konstituisanje i projektovanje nestabilnih modernih identiteta. U nadrealizmu se žensko telo često prikazuje i poistovećuje sa prirodnim, amornim oblicima i praorganizmima. Ženi se priznaje stvaralačka moć koja nadilazi društvena ograničenja, pa joj se daje i prevlast kakvu priroda ima nad ljudskim životom, kao *materia prima*.

Disertacija **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU**

Lidije Cvetić je oblikovana u dve velike celine. Prva tematska celina odnosi se na istorijski nadrealizam i paradigmatske odlike pokreta (do 1945. godine) analizirane iz različitih teorijskih diskursa, od filozofije i estetike nadrealizma (Bretona i Bataja), strukturalne antropologije (Klod Levi-Strosa) i teorijske psihoanalize (Lakana), pa do semioloških i dekonstruktivističkih teorija Julije Kristeve ili estetičko-kritičkih teorija Rozalind Kraus i Hala Fostera.

Druga celina pomera svoj fokus sa dijahronijskog proučavanja nadrealizma kao istorijske avangarde i uz pomoć poststrukturalističkih studija slike, teorija pogleda i feminističkih teorija (Mike Bal, Elizabet Kauvi, Parvin Adams, Viktora Burgina, Lus Irigaraj) razmatra savremene postupke reprezentacije ženskog tela iz sinhronijske perspektive. Kroz pojedinačne studije slučaja i primere iz savremene umetnosti, koji se oslanjaju na ideologiju nadrealizma, dodatno su prodiskutovana interdisciplinarna prožimanja između poststrukturalističkih teorije i umetničke prakse, sa posebnim akcentom na studije roda (Džudit Batler, Džilijen Rouz, Tereze de Lauretis). Time je značajno naglašan diskurzivni potencijal ženskog tela i feminističkog identiteta u kontekstu savremene umetnosti performansa.

Post-feminističke i post-humanističke teorije Done Haravej, Bojane Kunst i Grizelde Polok u završnom segmentu ove disertacije ključne su za afirmaciju *feminističke heteroglosije* u savremenoj vizuelnoj umetnosti, koja na fonu umetnosti nadrealizma sugeriše strukturalnu ambivalenciju, disperzivnost i obilje teatralizovanih identiteta. Estetika kompulzivnosti i difuzija nadrealističke slike koja problematizuje poznata pitanja tela, ali otvara i neka nova, kakva je plastična hirurgija, analizirane su kao studije slučaja novih umetničkih praksi. Sve one preuzimaju nadrealističku ideologiju i estetiku, negujući model heterogenosti i fragmentacije tela, ali i netsbilne identitete u novim uslovima proizvodnje - gde se sa dolaskom novih medija menjaju oblici, značenja i potencijal koji pojam *telesnosti* zadobija u umetnosti digitalnog doba.

Kandidatkinja Lidija Cvetić je u doktorskoj disertaciji razvila kritičko-teorijsku raspravu koja je fokusirana na:

1) Konstitutivni dijalog između ženskog tela i kamere, fotografske i filmske, u kontekstu istorijske nadrealističke avangarde. Odatle su izvedene heterogene strategije prikazivanja koje zamagljuju konvencionalne granice medijskog jezika kako fotografije tako i filma. Fotografija nadrealizma gradi složenu vizuelnu strukturu koja ima za cilj fikcionalizaciju ženskog tela a ne njegov dokumentarni prikaz. Umetnost nadrealizma destabilizuje tradicionalnu distancu između subjekta i objekta, i gradi višeznačan performans za fotografsku i filmsku kameru.

2) Indeksiranje nesvesnog, potisnutog sadržaja, registracija automatizma misli i beleženje rada snova samo su neka od najpoznatijih nadrealističkih opsesivnih istraživanja tela. Ideja da se kamerom može fiksirati tok misli i prodreti u unutrašnji psihički život objekta/subjekta treba videti kao fundamentalni princip u heterogenim strategijama reprezentovanja ženskog tela.

3) Žensko telo kao objekt nadrealističke fotografije i filma je artefakt u kome je dinamika nesvesnog materijalizovana u polju vizuelnih umetnosti. Nagonsko i imaginarno se u

složenom jeziku mehaničke slike, fotografske i filmske, kreću između fakta i fikcije, traumatskih «magnetnog polja» i društveno prihvatljive konstruisane slike stvarnosti.

Predmet i cilj doktorske disertacije

Kroz ovaj doktorski rad ispitani su paradigmatički, estetički, tehnički, ideološki, društveni i politički aspekti prikazivanja ženskog tela, kao i značenja koje je umetnost nadrealizma proizvela u širem kontekstu vizuelizacije i reprezentacije ženskog tela u fotografskom i filmskom mediju.

Značajan deo rada posvećen je interpretaciji heterogenih strategija izlaganja ženskog tela i njegovog složenog i asocijativnog značenja u vizuelnom polju fotografije i filma. Filmska i fotografska umetnost unutar koje snažno deluje mehanička tehnologija roda, postavili su izazov nadrealizmu, koji je zahtevao novi slobodni prostor i novog posmatrača izvan dominantnog diskursa. Tako je i razotkrivanje ženske enigme, skidanje vela sa ženskog tela, postavilo izazov voajerističkim konstrukcijama identiteta i stereotipizaciji ženskog.

Pristupanjem slici kao tekstu, strukturalistička i poststrukturalistička teorijska praksa, omogućavaju interdisciplinarnu interpretaciju i prepoznavanje interakcije između ikonografskih, kulturoloških i ideoloških činilaca, kojima se slika žene, kao kodirani indeks, postavlja u sistemu jezika. Dekodiranje slike odvija se jezičko-lingvističkom interpretacijom odnosa između pogleda i objekta, koji se od zatvorenog i jednostranog denotativnog sistema pretvara u relacionu igru *nestalnih* znakova.

Žensko telo se kao znak u umetnosti nadrealizma dijalektički reflektuje spram jezika. Ono je postavljeno kao nezavisni znakovni sistem koji je u isto vreme i kontaminiran i kontigentan. Izmičući falusu, kao privilegovanom označitelju, žensko telo negira zagarantovanost strukture i bilo kakvu stabilnost poretka, jer je zakon, poznato je, uvek u znaku Oca.

Rascep između simboličkog i semiotičkog, klizanje između označitelja i označenog kao nedostatak, vidljiv je u dijalektici koju žensko telo u nadrealističkoj fotografiji i filmu

gradi u odnosu na druge činioce u činu gledanja. Nemogućnost diferencijacije očituje se u telu kao objektu profilisanom funkcijama želje, u kontekstu nadrealističkih programskih kanona.

Polazne hipoteze doktorske disertacije

Lidija Cvetić polazi od sledećih fundamentalnih hipoteze u disertaciji **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU:**

1) U reprezentacijskom diskursu ženskog tela u umetnosti nadrealizma, kao prostoru odstupanja od konvencija građanske kulture, paradigmatki se očitava odbacivanje logičke misli i poništavanje patrijarhalnog modela društva u kome je maskulini subjekt postavljen kao dominantan unutar jednodimenzionalnog, hijerarhijskog sistema i u kome se žena proizvodi kao nepoznati *Drugi*.

2) Nadrealistička fotografija predstavlja specifičan sistem znakova kojim se uspostavljaju nove, transgresivne relacije unutar diskursa koji žensko telo zauzima u patrijarhalnoj kulturi.

3) Estetika nadrealizma predstavlja osnov za izgradnju interpretativnih postupaka i umetničkih procedura *feminističkog jezika* kao i specifično *ženskog subjektiviteta*, u okviru fotografije i filma kao autonomnog sistema znakova.

4) *Performativnost* ženskog tela u nadrealističkoj fotografiji i filmu zamenjuje fiksirane, opresivno konstruisane obrasce kojima je pogled usmeren prema predstavama ženskog u vizuelnoj umetnosti. Žensko telo kao objekt, osvaja poziciju subjekta, a nadrealistička umetnost *alternativni reprezentacijski sistem* u kome ne deluju konvencionalne tehnologije roda.

5) Žensko telo u umetnosti nadrealizma postavljeno je kao oblik egzistencijalne, identitetske i *formalne mnogostrukosti*, odbijajući razliku kao distinktivno odredjenje svake od ovih kategorija.

8) Nadrealizam kao novomedijska umetnost realizuje istorijsko-utopijsku zamisao o totalitetu čulnosti i materijalnosti subjekta, kroz hibridizaciju tela, promovišući *androginitet* i *polimorfnost* kao dominantni oblik identiteta i subjektiviteta današnjice.

9) Na temelju umetnosti nadrealizma izvršena je radikalna *feminizacija* vizuelne umetnosti kao i postupci samo-hibridizacije u eri postmoderne.

Metode istraživanja

U projektovanom istraživanju kandidatkinja je sprovela tri polazna teorijska metodološka pristupa koja čini interdisciplinarnu metodologiju rada:

- *kritičko-analitički metod* pod kojim se podrazumeva kritička analiza relevantne stručne literature iz oblasti vizuelne kulture, poststrukturalizma i postmodernizma, kao i studija umetničke reprezentacije, studija roda, feminističkih i postfeminističkih teorija sa dominantnim diskursom proizvodnje tela u vizuelnim umetnostima, kao i potencijal nadrealističke mehaničke slike (fotografija i film) za reprezentaciju i artikulaciju ženskog subjekta/objekta.

- *komparativni metod* se fokusira na razmatranje odnosa teorija – fotografija – film – umetnost – estetika. U tako postavljenoj perspektivi istraživanja analiza različitih umetničkih avangardnih i posmodernističkih umetničkih praksi uokvirena je hibridnim teorijskim platformama

- *studije slučaja* omogućile su deskriptivno-analitički pristup koji detaljnije istražuje hipotetičke postavke, ali i utvrđuje teorijsku raspravu na primeru radova Man Reja, Dore Maar, Frica Langa, Andrea Kerteša, Klod Kaun, Hansa Belmera, Li Miler, Meret Openhajm, Sindi Šerman, Barbare Kruger, Kerolajn Hempton, Sanje Iveković, Larsa fon Trira. Vima Vendersa, Laure Makabresku, Olan i drugih.

Postignuti rezultati istraživanja

Žensko telo je u nadrealističkoj vizuelnoj umetnosti prevazišlo razliku koja ga je činila drugačijim, *ženskim*. Ono je otišlo dalje od samog koncepta *Drugog*. Ovo telo odbija da bude drugo i da se na njemu ili putem njega označava bilo kakvo identitetsko odredjenje a samim tim i razlika. Ono je telo koje odbija razliku i čini se da je to najveći domet nadrealističkog eksperimenta. Nadrealistička fotografija i film, odričući se mimetičkog, učinili su da žensko telo postane performativna alatka i da progovori svojim jezikom. Zapravo, specifičnim jezičkim sistemom koji ne isključuje ništa u potrazi za samo-identifikacijom – to žensko telo nije ”*nekakvo*”, već je *ikakvo* – neodredljivo, neprecizno i difuzno, najbližije njegovoj iskonskoj prirodi,” jedan je od zaključaka koje formuliše kandidatkinja. Kao i Kreg Oven, koji je pisao o Sindi Šerman, kandidatkinja dolazi do zaključka da je ženski identitet u reprezentacijama nadrealistički profilisanih istraživanja uvek teatralan, čak ”širi od života”, ali uvek fluidan i podložan preispitivanju.

U visokotehnološkom svetu u kome se granice između privatnog i javnog svakodnevno brišu, iskustvo *biti ženom* prošireno je sasvim novim značenjima. Nastaju nove vrste jedinstva koje prelaze granice između rase, klase, pola i roda. Nekada tabuizirana stapanja danas su omogućena zahvaljujući odnosu između nauke i tehnologije. U svetu kiborga, subjekt – kao entitet, postaje i funkcioniše kao rastegljiva, propustljiva *autogranica*. Takođe, i ženski subjekt postaje redefinisani i odgovoran za svoje prezentacije, relacije ili negacije. Zahvaljujući novim tehnologijama i njihovoj upotrebi u svakodnevnom životu, granice tela postaju propustljivije, elastičnije, kako za vizuelizaciju i reprezentaciju, tako i za intervenciju ili transformaciju tela.

U završnom segmentu ove disertacije uključena su razmatranja *feminističke heteroglosije* u savremenoj vizuelnoj umetnosti, koja kroz umetnost nadrealizma sugeriraju strukturalnu ambivalenciju, disperzivnost i obilje identiteta. Poravnavanje granica pola i roda unutar matrične ženskosti / *matrixial feminine* (Griselda Pollock i Bracha L. Ettinger) kao i ideje o *trans-subjektivnosti*, kao van-diskurzivnoj karakterizaciji i indeksaciji prostora ženskog u savremenoj umetnosti, idu u prilog tezi o feminizaciji predstavljačkih metodologija koja je postupno i dosledno sprovedena zahvaljujući hibridnim iskustvima nadrealizma.

Korišćena literatura

Lidija Cvetić je predložila dugačak spisak literature srpskom, hrvatskom, engleskom, i francuskom jeziku (157 jedinica). Spisak literature i vebografskih jedinica ukazuje na dobro izabrana teorijska, estetička i filozofska dela koja omogućavaju kako postavljanje savremene kritičke teorije tako i komparaciju različitih teorijskih uporišta.

U izboru literature fokus je bio na delima iz teorija fotografije, teorije filma, poststrukturalističkih i postmodernističkih teorija, dekonstrukcije, simulacionizma, semiologije, istorije i teorije kulture, teorije pogleda, studija umetničke reprezentacije, teorijske psihoanalize, feminizma, postfeminizma, a tu su autori kao: Breton, Delez, Derida, Fuko, Foster, Kristeva, Kajoa, Kauvi, Kraus, Kunst, Lakan, Malvi, Novaković, Ristić, Šuvaković i drugi.

Literatura je izabrana na dosledan način kako po oblastima koje treba istražiti i tumačiti, tako i po pokrivenosti postavljenih problema i metoda, sve u skladu sa zahtevima apliciranja različitih teorijskih pristupa u polju nadrealističke fotografije i filma.

ZAKLJUČAK KOMISIJE

Kandidatkinja je pokazala visok stepen teorijsko-sintetičkog i analitičkog pristupa kako u sferi umetnosti fotografije i filma u nadrealizmu tako i u okvirima savremenog performansa i autorskog filma. Na dobro odabranom setu teorijskih postavki razvila je odgovarajuću interpretativnu aparaturu i omogućila kritičku raspravu u kojoj se ubedljivo diskutuje o složenim i višeznačnim problemima reprezentacije ženskog tela u kontekstu ideologije nadrealizma.

Kandidatkinja Lidija Cvetić je u doktorskoj disertaciji **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU** postavila i realizovala problemski razrađen interdisciplinarni naučni rad kojim je potvrdila naučnu kompetentnost u kontekstu interdisciplinarnih nauka o vizuelnoj i izvodjačkoj umetnosti. Kandidatkinja je ovom doktorskom disertacijom pokazala izuzetne sposobnosti za uočavanje i rešavanje

najsloženijih interdisciplinarnih problema u nadrealističkoj umetnosti fotografije i filma, ali i smelost da samouvereno oblikuje svoj interpretativni okvir.

Kandidatkinja Lidja Cvetić je u ovom radu odustala od deskriptivnog pristupa i okrenula se dijahronijskom i sinhronijskoj perspektivi u istraživanju jezika mehaničkih medijskih slika, fotografije i filma, sa namerom da dosegne kritičko-teorijsku analizu kompleksnih značenja multimedijalne umetnosti nadrealizma, kao i da sagleda procese proizvodnje značenja.

Komisija sa zadovoljstvom predlaže Veću interdisciplinarnih studija i Senatu Univerziteta umetnosti u Beogradu da prihvati izveštaj, a onda i da pokrene proceduru za javnu odbranu doktorske disertacije Lidije Cvetić pod naslovom **ŽENSKO TELO U NADREALISTIČKOJ FOTOGRAFIJI I FILMU.**

U Beogradu, 01.12. 2015.

Članovi Komisije:

dr Milanka Todić, redovni profesor FPU (mentor)

dr Nikola Šuica, redovni profesor FLU

dr Amra Latifić, vanredni profesor Fakulteta za
medije i komunikacije Univerziteta Singidunum

dr Mariela Cvetić, vanredni profesor
Arhitektonskog fakulteta UB

dr Lidija Merenik, redovni profesor
Filozofskog fakulteta UB